

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
 Christiansborg

11. september 2023

Svar på Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål nr. 199 (Alm. del) af 27. april 2023 stillet efter ønske fra Victoria Velasquez (EL)

Spørgsmål

Vil ministeren skønne over provenuvirkningerne år for år fremover ved følgende initiativer: a) alder for tilkendelse af tidlig pension fastholdes på nuværende niveau (inkl. fastholdelse af anciennitetskrav og opførelsesalder), b) alder for tilkendelse af seniorpension fastholdes på nuværende niveau, og c) efterlønsalderen fastholdes på nuværende niveau? Provenuvirkningerne bedes opgjort samlet og hver for sig?

Svar

Det skal indledningsvist bemærkes, at en fastholdelse af aldersgrænserne for de førtidige tilbagetrækningsordninger vil indebære, at perioden, en person kan være på disse ordninger, gradvist stiger i takt med levetidsudviklingen. En person der fødes i 2023 vil med den nuværende forventede levetidsudvikling således kunne have mulighed for enten 16 år på seniorpension eller 13 år på efterløn eller tidlig pension. Betydningen for den mulige ydelsesperiode for de tre ordninger fremgår af bilagstabel 1-3 sidst i svaret.

Givet visse ikke-ubetydelige beregningsforudsætninger, *jf. nedenfor*, vurderes en fastholdelse af aldersgrænserne for de førtidige tilbagetrækningsordninger at øge antallet af personer på disse ordninger med ca. 21.000 personer i 2030 stigende til mindst 145.000 personer i 2100, *jf. tabel 1*.

Tabel 1

Virkning på aktivitet på ordningerne, beskæftigelse samt strukturel primær saldo og strukturel saldo ved at fastholde efterlønsalderen og tilkendelsesaldrene for tidlig pension og seniorpension på nuværende niveau

	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090	2100
	-- 1.000 fuldtidspersoner --							
Samlet meraktivitet	20,9	46,6	54,6	83,4	94,7	101,9	116,0	145,5
- heraf tidlig pension	9,2	26,5	30,5	50,2	57,3	61,8	69,2	88,7
- heraf seniorpension	6,3	14,0	17,9	27,4	30,8	32,9	38,4	46,5
- heraf efterløn	5,4	6,2	6,3	5,8	6,6	7,2	8,4	10,3

-- 1.000 fuldtidspersoner --									
Samlet beskæftigelsesvirkning	-11,7	-26,5	-30,2	-46,2	-52,5	-56,2	-62,9	-77,6	
- heraf tidlig pension	-6,4	-19,2	-22,4	-37,1	-42,5	-45,8	-51,2	-63,7	
- heraf seniorpension	-1,0	-2,1	-2,7	-4,2	-4,7	-5,0	-5,9	-7,1	
- heraf efterløn	-4,3	-5,2	-5,1	-4,8	-5,2	-5,4	-5,9	-6,9	
-- mia. kr. 2024-niveau --									
Samlet virkning på strukturel primær saldo	-5,5	-13,5	-15,1	-20,4	-22,8	-24,1	-25,4	-29,8	
- heraf tidlig pension	-2,7	-8,9	-10,3	-15,3	-17,5	-18,7	-19,6	-23,3	
- heraf seniorpension	-0,9	-1,6	-1,9	-2,5	-2,7	-2,9	-3,1	-3,6	
- heraf efterløn	-1,9	-3,0	-2,9	-2,6	-2,6	-2,5	-2,7	-2,8	
-- mia. kr. 2024-niveau --									
Samlet virkning på strukturel saldo	-5,7	-16,1	-24,6	-37,7	-50,6	-64,2	-78,6	-98,3	
- heraf tidlig pension	-2,7	-10,4	-16,3	-26,9	-37,0	-47,5	-58,3	-73,7	
- heraf seniorpension	-1,0	-2,0	-3,1	-4,7	-6,2	-7,9	-9,7	-12,1	
- heraf efterløn	-2,0	-3,7	-5,2	-6,0	-7,4	-8,8	-10,5	-12,5	

Anm.: Aktivitetsvirkningen angiver den samlede virkning på aktiviteten i hver ordning i tilfælde af fastholdelse af alderne i alle ordninger. For beskæftigelse, strukturel primær saldo og strukturel saldo er skønnene beregningsteknisk foretaget ved først at fastholde alderen for tidlig pension, dernæst seniorpension og til sidst efterløn. ²- heraf tidlig pension' angiver således effekten af alene at fastholde alderen for tidlig pension. ²- heraf seniorpension' angiver effekten af fastholde alderen for seniorpension efter at alderen for tidlig pension er fastholdt. ²- heraf efterløn' angiver effekten af at fastholde efterlønsalderen givet, at alderne for tidlig pension og seniorpension er fastholdt. Grundet afrunding summer bidragene fra tidlig pension, seniorpension og efterløn ikke nødvendigvis til den samlede effekt.

Kilde: 2030-planforløb: Grundlag for udgiftslofter 2027 og egne beregninger.

Det øgede antal personer på de førtidige tilbagetrækningsordninger afspejler sig i et skønnet fald i den strukturelle beskæftigelse på 11.700 fuldtidspersoner i 2030 stigende til 77.600 fuldtidspersoner i 2100.

Den lavere beskæftigelse medfører færre skatteindtægter imens den større aktivitet på de førtidige tilbagetrækningsordninger medfører øgede offentlige udgifter. Som følge heraf skønnes den strukturelle primære saldo at blive forværret med ca. 5,5 mia. kr. i 2030 stigende til ca. 30 mia. kr. i 2100. De offentlige merudgifter fører til øgede renteudgifter, der akkumulerer over tid, og den strukturelle saldo bliver derfor forværret med tæt på 100 mia. kr. i 2100.

Det er særligt tidlig pension, der med de anvendte beregningsforudsætninger, bidrager til den markante stigning i aktiviteten på ordningerne og til faldet i beskæftigelsen. Således kan godt halvdelen af beskæftigelsesfaldet i 2030 stigende til godt 80 pct. i 2080 henføres til den øgede tilgang til tidlig pension. Det skal ses i sammenhæng med, at forslaget er fortolket således, at optjening af anciennitet er fastholdt, men perioden på tidlig pension, som denne anciennitet giver anledning til, øges gradvist.

Den relativt beskedne beskæftigelsesvirkning fra udvidelse af seniorpensionen afspejler, at ordningen er en visitationsbaseret ordning for personer, hvor arbejdsevnen er vurderet til maksimalt 15 timer pr. uge i nuværende job.

Den begrænsede virkning fra udvidelse af efterlønsordningen beror på, at det beregningsteknisk er lagt til grund, at antallet af personer, der vælger at være med i efterlønsordningen, er uændret i forhold til gældende regler. Antagelsen afspejler, at det ikke har været muligt af skønne over, hvor mange der vil tilmelde sig ordningen, når den mulige ydelsesperiode forlænges. Med uændret bidragsperiode og markant længere ydelsesperiode må det imidlertid forventes, at tilgangen til efterlønsordningen vil stige markant. I så fald er virkningen fra uændret efterlønsalder langt større end angivet.

Det skal derudover understreges, at de anvendte regneprincipper ikke er designet til at kunne håndtere så store ændringer i ordningerne, som forslaget på sigt vil give anledning til. Det gælder i særlig grad skønnet for overlap mellem ordningerne, når virkningen deles op på hver ordning for sig, dvs. når der kun ændres i en af ordningerne. På det lange sigt er opgørelsen således i højere grad udtryk for en beregningsteknisk opgørelse end et egentligt skøn.

Der er nedenfor redegjort nærmere for de beregningstekniske antagelser, der er lagt til grund.

Tidlig pension

For tidlig pension er det lagt til grund, at perioden for opgørelsen af tilknytningen til arbejdsmarkedet (ancienniteten) vil blive fastholdt. Ancienniteten vil således blive opgjort fra det fyldte 16. år og frem til det fyldte 61. år uafhængigt af folkepensionsalderen. Såfremt man har 44 års anciennitet, vil man dermed kunne modtage tidlig pension fra det fyldte 64. år. Personer med 43 og 42 års anciennitet vil kunne modtage tidlig pension fra hhv. 65 og 66 år. Personer, der har mindre end 42 års anciennitet ved opgørelsestidspunktet, vil ikke kunne modtage tidlig pension. Det er desuden lagt til grund, at ydelsesniveauet og modregningsreglerne er uændrede.

Det er beregningsteknisk antaget, at antallet af berettigede vil være uændret relativt til grundforløbet i *2030-planforløb: Grundlag for udgiftslofter 2027*. Andelen, der overgår til tidlig pension på første, andet og tredje mulige år antages at være uændrede er uændret ift. grundforløbet. Tilgangen til tidlig pension er dermed parallelforskudt relativt til grundforløbet.¹

Seniorpension

For seniorpension er det lagt til grund, at man vil kunne få tilkendt fra det fyldte 61. år, uafhængigt af folkepensionsalderen, samt at arbejdsevnekravet er uændret på maksimalt 15 timer om ugen i seneste job og at anciennitetskravet er uændret

¹ Eksempelvis vil det for første halvårgang af 2000 gælde, at antallet af 64-årige, der er på tidlig pension i det kontrafaktiske scenarie, vil svare til antallet af 71-årige, der er på tidlig pension i grundforløbet.

på 20-25 års fuldtidsbeskæftigelse. Det er desuden lagt til grund, at ydelsesniveauet og modregningsreglerne er uændrede.

Tilgangen til seniorpension antages beregningsteknisk at stige, når perioden forlænges. Dette skyldes hovedsageligt, at en betydelig gruppe forventeligt vil overgå til seniorpension frem for førtidspension, når seniorpensionsperioden forlænges.

Efterløn

For efterløn er det lagt til grund, at man vil kunne overgå til efterløn som 64-årig uafhængigt af folkepensionsalderen. Det er lagt til grund, man kun kan optjene efterlønspræmier i de sidste tre år inden folkepensionsalderen. Det er desuden lagt til grund, at ydelsesniveauet og modregningsreglerne er uændrede. Det er tilsvarende antaget af alderen, ydelsesniveauet og modregningsreglerne for fleksydelse er fastholdt.

Det er beregningsteknisk lagt til grund, at antallet af personer, der er med i efterlønsordningen er uændret ift. grundforløbet i *2030-planforløb: Grundlag for udgiftslofter 2027*. Andelen, der overgår til efterløn på første, andet og tredje mulige år på efterlønsordningen antages at være uændret ift. grundforløbet. Tilgangen til efterløn er således parallelforskuet. Tilgangen til fleksydelse antages at følge tilgangen til efterløn og er dermed ligeledes parallelforskuet.

Der er ikke indregnet adfærdsmæssige virkninger ift. tilmeldelse og frafald fra efterlønsordningen. Man kan frit melde sig ind i efterlønsordningen, hvorfor antallet af efterlønsberettigede forventeligt vil ændre sig, såfremt man udvider efterlønsperioden. Adfærdsendringen vil afhænge af den konkrete udformning af ordningen, herunder regler for optjening af efterlønspræmier, modregningsregler og niveau for efterlønsbidrag, efterlønspræmie og efterlønsydelsen.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister

Bilagstabeller

Bilagstabel 1**Tilkendelsesalder og maksimal ydelsesperiode for tidlig pension, gældende regler og forslag**

Halvårgang	Folkepensionsalder	Tilkendelsesalder for tidlig pension		Maksimal ydelsesperiode for tidlig pension (år)	
		Gældende	Med forslag	Gældende	Med forslag
1960:1	67	64	64	3	3
1965:1	68	65	64	3	4
1970:1	69	66	64	3	5
1975:1	71	68	64	3	7
1980:1	71,5	68,5	64	3	7,5
1985:1	72,5	69,5	64	3	8,5
1990:1	73	70	64	3	9
1995:1	73,5	70,5	64	3	9,5
2000:1	74	71	64	3	10
2005:1	74,5	71,5	64	3	10,5
2010:1	75,5	72,5	64	3	11,5
2015:1	76	73	64	3	12
2020:1	76,5	73,5	64	3	12,5
2025:1	77	74	64	3	13
2030:1	77	74	64	3	13

Kilde: Egne beregninger.

Bilagstabel 2**Tilkendelsesalder og maksimal ydelsesperiode for seniorpension, gældende regler og forslag**

Halvårgang	Folkepensionsalder	Tilkendelsesalder for seniorpension		Maksimal ydelsesperiode for seniorpension (år)	
		Gældende	Med forslag	Gældende	Med forslag
1960:1	67	61	61	6	6
1965:1	68	62	61	6	7
1970:1	69	63	61	6	8
1975:1	71	65	61	6	10
1980:1	71,5	65,5	61	6	10,5
1985:1	72,5	66,5	61	6	11,5
1990:1	73	67	61	6	12
1995:1	73,5	67,5	61	6	12,5

2000:1	74	68	61	6	13
2005:1	74,5	68,5	61	6	13,5
2010:1	75,5	69,5	61	6	14,5
2015:1	76	70	61	6	15
2020:1	76,5	70,5	61	6	15,5
2025:1	77	71	61	6	16
2030:1	77	71	61	6	16

Kilde: Egne beregninger.

Bilagstabel 3

Efterlønsalder og efterlønsperiode, gældende regler og forslag

Halvårgang	Folkepensionsalder	Efterlønsalder		Efterlønsperiode (år)	
		Gældende	Med forslag	Gældende	Med forslag
1960:1	67	64	64	3	3
1965:1	68	65	64	3	4
1970:1	69	66	64	3	5
1975:1	71	68	64	3	7
1980:1	71,5	68,5	64	3	7,5
1985:1	72,5	69,5	64	3	8,5
1990:1	73	70	64	3	9
1995:1	73,5	70,5	64	3	9,5
2000:1	74	71	64	3	10
2005:1	74,5	71,5	64	3	10,5
2010:1	75,5	72,5	64	3	11,5
2015:1	76	73	64	3	12
2020:1	76,5	73,5	64	3	12,5
2025:1	77	74	64	3	13
2030:1	77	74	64	3	13

Kilde: Egne beregninger.